

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА

вступного **фахового** випробування для здобуття
освітнього ступеня «**Бакалавр**» за спеціальністю

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

на основі ОКР «Молодший спеціаліст», ОПС «Фаховий молодший бакалавр»,
ОС «Молодший бакалавр»

Розглянуто і схвалено

Вченою радою ЛНАУ

Протокол № 6 від 23 березня 2021 р.

Дубляни 2021

Програма вступного фахового випробування для осіб, які на основі ОКР «Молодший спеціаліст», ОПС «Фаховий молодший бакалавр», ОС «Молодший бакалавр» вступають для здобуття ОС «Бакалавр», базується на знаннях, отриманих при вивченні наступних дисциплін:

ГРОШІ І КРЕДИТ

Природа й функції грошей. Необхідність і суть грошей. Функції та форми грошей. Вартість грошей. Якісні властивості грошей. Роль грошей у розвитку економіки держави. Становлення й еволюція грошей в Україні. Теорії грошей.

Грошовий ринок. Суть і особливості функціонування грошового ринку. Структура грошового ринку. Інструкційна модель грошового ринку. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Рівновага на грошовому ринку та процент.

Грошова система. Суть, призначення й місце в економічній системі грошової системи. Елементи грошової системи. Основні типи грошової системи та їх еволюція. Створення й розвиток грошової системи в Україні.

Інфляція та грошові реформи. Суть, види та закономірності розвитку інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Суть і види грошових реформ. Моделі грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Система розрахунків. Поняття грошового обігу, його необхідність. Касові операції на підприємствах. Касові операції банків. Принципи організації та вимоги до проведення безготівкових розрахунків. Форми безготівкових розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, чеками. Акредитивна форма розрахунків. Вексель у платіжному обороті. Електронна система банківських платежів.

ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ

Сутність і призначення фінансів. Сутність, призначення та роль фінансів. Функції фінансів. Фінансово-кредитний механізм. Фінансова наука. Моделі фінансових відносин у суспільстві.

Фінансова система та фінансові ресурси. Структура та будова фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин. Будова національної фінансової системи. Фінансова політика. Економічна сутність фінансових ресурсів. Управління фінансами. Фінансовий контроль.

Фінансова політика. Завдання та принципи фінансової політики. Форми та методи реалізації фінансової політики. Фінансова безпека держави. Фінансова криза та її характеристика.

Система державних фінансів. Призначення та суть державних фінансів. Державні доходи й витрати. Міжбюджетні відносини. Місцеві фінанси.

Цільові фонди фінансових ресурсів і соціальні гарантії населення. Економічна суть централізованих фондів цільового призначення. Характеристика бюджетних фондів цільового призначення. Пенсійний фонд. Фонди соціального страхування.

Страхова справа. Економічна суть страхування. Галузі, форми й види страхування. Організація процесу страхування. Страхування в сфері АПК.

Державний кредит і державний борг. Економічна суть і роль державного кредиту. Структура державного боргу та механізм його формування. Види державних кредитів. Управління державним боргом. Національний борг і його вплив на фінансову ситуацію в державі.

Фінансовий ринок. Фінансові посередники. Ризик і ціна капіталу. Ринок капіталів. Ринок похідних фінансових інструментів. Види похідних фінансових інструментів. Грошовий ринок і ринок банківських позичок. Валютний ринок. Фондова біржа та біржові операції.

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Загальна характеристика фінансів підприємств. Економічна суть фінансів підприємств, принципи їх організації. Функції фінансів та їх характеристика. Зміст і завдання фінансової роботи.

Грошові кошти підприємств. Сутність грошових коштів. Механізм здійснення готівкових розрахунків підприємств. Механізм здійснення безготівкових розрахунків підприємств.

Фінансові результати господарської діяльності. Економічна суть прибутку та його види. Визначення фінансових результатів господарської діяльності. Формування доходів підприємств.

Оподаткування підприємств. Економічна суть податків і зборів. ПДВ. Податок на прибуток. Фіксований сільськогосподарський податок. Податок на доходи фізичних осіб.

Фінансові ресурси підприємств. Організація кредитування на підприємстві. Формування оборотних активів на підприємстві. Економічна суть відтворення основних засобів.

Фінансовий стан підприємств. Економічна суть оцінки фінансового стану підприємства. Аналіз рентабельності, майнового стану підприємств. Ліквідність і платоспроможність. Фінансова стійкість і ділова активність підприємств.

Фінансове планування та прогнозування на підприємствах. Зміст і завдання фінансового планування. Види й методи фінансового планування.

Фінансова санація підприємств. Економічна суть і порядок проведення фінансової санації. Поняття банкрутства. Фінансова безпека держави.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ТА ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Загальна характеристика бухгалтерського та фінансового обліку. Суть і завдання бухгалтерського та фінансового обліку. Бухгалтерські рахунки та їх побудова. Класифікація рахунків. Форми ведення бухгалтерського фінансового обліку.

Облік розрахунків по оплаті праці. Форми та системи оплати праці. Нарахування заробітної плати працівникам підприємства. Облік розрахунків із підзвітними особами.

Облік грошових коштів, розрахунків та інших активів. Облік касових операцій. Облік розрахунків зі страховими організаціями. Облік тварин на вирощуванні і відгодівлі. Облік розрахунків із відшкодування матеріальних втрат.

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА

Сутність банку та банківської діяльності. Поняття банківської діяльності та її генезис. Сутність банку: правовий і економічний підходи. Види банків, їх функції й основні принципи діяльності. Банківські об'єднання, їх характеристика, мета створення й особливості діяльності.

Центральний банк у банківській системі. Статус і основні функції центрального банку. Структура Національного банку України. Операції центрального банку. Грошово-кредитна політика, механізм та інструменти її реалізації. Валютна політика.

Організація діяльності й управління банком. Порядок створення банківської установи. Органи управління банком. Функціональні та територіальні структурні підрозділи банку. Корпоративне управління в банках. Реорганізація банків, її види та методи. Методи реструктуризації банківської системи.

Банки на ринку банківських послуг. Поняття ринку банківських послуг. Стратегія банку на ринку банківських послуг: фокусування та диверсифікація. Конкуренція на ринку банківських послуг. Конкурентоспроможність банку та її основні індикатори.

Ризики в банківській діяльності. Роль ризику в банківській діяльності. Види банківських ризиків. Роль власного капіталу в банківській діяльності. Організація та функціонування системи ризик-менеджменту в банках.

Державне регулювання банківської системи. Регулювання діяльності банків. Антимонопольне регулювання. Банківський нагляд: завдання та принципи діяльності. Фінансовий моніторинг. Міжнародні стандарти банківської діяльності. Соціальна відповідальність банківського сектору.

Світова банківська система та Україна. Супрабанківська система. Наднаціональні органи регулювання банківництва. Міжнародний рух банківського капіталу. Банківська діяльність на міжнародних фінансових ринках.

СТРАХУВАННЯ

Страховання в економічній системі суспільства. Економічна суть страхування. Необхідність страхового захисту. Функції та принципи страхування.

Страховий ринок. Поняття, становлення та розвиток страхового ринку України. Види страхових компаній та їх створення. Договір страхування, його зміст і значення.

Страховання майна сільськогосподарських підприємств. Суть і об'єктивна необхідність майнового страхування в АПК. Поняття страхового платежу. Порядок сплати страхових платежів. Визначення суми страхових платежів за різними видами майна. Розрахунок розміру збитків і страхових відшкодувань.

Страховання майна громадян. Принципи страхового захисту майна громадян. Страховання будівель, тварин і домашнього майна. Страховання транспортних засобів і вантажів.

Особисте страхування. Страховання життя та його основні види. Змішане страхування життя. Страховання від нещасних випадків. Медичне страхування.

Страховання відповідальності. Страховання відповідальності на транспорті. Страховання відповідальності виробника за якість продукції. Страховання професійної відповідальності. Страховання відповідальності за екологічне забруднення. Страховання ризиків.

Перестраховання та співстраховання. Зміст перестраховання, договори та їх види. Співстраховання та механізм його дії.

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Суть, призначення та роль бюджету держави. Суть і значення бюджету держави. Бюджетний кодекс як основа побудови бюджетної системи України. Значення бюджету як основного фінансового плану держави.

Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування. Бюджетний дефіцит і його класифікація. Джерела фінансування дефіциту бюджету держави.

Бюджетний устрій і будова бюджетної системи України. Бюджетна система України: склад і структура. Бюджетний устрій і його принципи. Правові й організаційні основи бюджетної системи. Бюджетний механізм. Бюджетна політика й бюджетний процес. Бюджетна класифікація.

Міжбюджетні відносини. Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин. Міжбюджетні трансферти.

Система доходів бюджету. Методи та джерела формування доходів бюджету. Склад і структура доходів бюджету України. Податкові та неподаткові надходження.

Система видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Форми бюджетного фінансування. Склад і структура видатків бюджету. Єдиний кошторис доходів і видатків бюджетної установи.

Витрати бюджетів на економічну діяльність держави та науку. Необхідність і склад видатків на розвиток економіки. Фінансування промисловості й енергетики. Видатки на розвиток агропромислового комплексу. Фінансова підтримка малого підприємства. Видатки на науку та джерела їх фінансування.

ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Сутність і види податків. Поняття й функції податків. Елементи та принципи оподаткування. Класифікація податків. Податкові й неподаткові платежі.

Податкова система й податкова політика. Поняття податкової системи. Податкова політика та її принципи. Структура Державної фіскальної служби України.

Податок на доходи фізичних осіб. Платники, ставки й об'єкти оподаткування. Податкова соціальна пільга. Порядок нарахування та сплати податку. Податкова знижка.

Податок на прибуток підприємств. Суб'єкти та ставки оподаткування. Порядок формування та визнання доходів. Порядок розрахунку податку.

Податок на додану вартість. Економічна суть податку. Суб'єкти й об'єкти оподаткування. База оподаткування ПДВ. Відшкодування ПДВ і його особливості.

Акцизний податок. Платники та ставки сплати акцизного податку. Порядок визначення сум сплати податку. Строк і порядок сплати податку.

Місцеві податки та збори. Суть і значення місцевих податків і зборів. Податок на майно. Єдиний податок. Збір за провадження окремих видів діяльності. Туристичний збір. Збір за місця для паркування транспортних засобів.

Рекомендована література:

1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Страхова справа. 6-те вид., стер. К. : Знання, 2014. 351 с.
2. Буряк П. Ю., Смолінська С. Д., Татарин Н. Б. Фінанси: підручник. К. : Хай-Тек Прес, 2010. 392 с.
3. Шевчук І. Л., Черепанова В. О., Ставерська Т. О. Бюджетна система : навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. 84 с
4. Гроші та кредит : підручник [авт. : М. І. Савлук [та ін.] ; за заг. ред. М. І. Савлука. Київ : КНЕУ, 2011. С. 740.
5. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
6. Закон «Про Державний бюджет України» на відповідний рік. Електронний ресурс: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
7. Коваленко Д. І. Гроші та кредит. К. : Центр навчальної літератури. 2019. 320с.
8. Копилюк О. І., Бондарук-Грита Г. В. Банківські операції : навч. посіб. К. : Знання, 2010. 447 с.
9. Кузнецова С. А., Болгар Т. М., Пестовська З. С. Банківська система : навчальний посібник. К. : ЦУЛ. 2017, 400 с.
10. Онисько С. М., Верзун А. А., Марич П. М. Фінанси підприємств : практикум для студентів вищих навчальних закладів освіти України. За заг. ред. проф. Онисько С. М. Львів: «Магнолія 2006», 2014. 312 с.
11. Онисько С. М., Тофан І. М., Грицина О. В. Податкова система : підручник / за заг. ред. С.М. Онисько. Львів : «Магнолія 2006», 2013. 350 с.
12. Податкова система [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. Андрущенко В.Л. К. : «Центр учбової літератури». 2015. 416 с.
13. Реверчук С. К. Банківська система: підручник / за ред. д.е.н., проф. Реверчука С. К. Львів : «Магнолія 2006», 2013. 400 с.
14. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручн. За ред. О.Я. Стойка. К. : Алерта, 2017. 406 с

15. Страхування : підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2002. 599 с.
16. Теорія фінансів : підручник. за заг. ред. Федосова В. М., Юрія С. І. К. : Центр учбової літератури, 2011. 576 с.
17. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. 5-те вид. допов. і перероб. К. : Алерта, 2011. 976 с.

Оцінювання вступного фахового випробування для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» на базі ОКР «Молодший спеціаліст», ОПС «Фаховий молодший бакалавр», ОС «Молодший бакалавр» проводиться за 200-бальною шкалою (від 100 до 200 балів):

- питання 1-2 оцінюються максимально по 10 балів кожне;
- питання 3-4 оцінюються максимально по 20 балів кожне;
- питання 5 оцінюються максимально у 40 балів.

За повну та правильну відповідь на всі запитання абітурієнт може набрати максимально 200 балів (за 200-бальною шкалою).

При цьому до участі в конкурсному відборі допускаються особи, які отримали за результатами вступного фахового випробування не менше 130 балів.

Критерії оцінювання відповідей на питання фахового вступного випробування:

- відповідь у 90-100% від кількості балів оцінюється, якщо вступник у повному обсязі розкрив зміст питання; здатен формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями; правильно розв'язав завдання;
- відповідь у 70-80% від кількості балів оцінюється, якщо вступник достатньо повно розкрив зміст відповіді, але при викладанні деяких аспектів не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно розв'язав завдання, але допустив незначні неточності;
- відповідь у 50-60% від кількості балів оцінюється, якщо вступник в цілому розкрив основний зміст питання, але без обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; завдання розв'язав не повністю;
- відповідь до 50% від кількості балів оцінюється, якщо вступник недостатньо розкрив зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності; завдання розв'язав частково або неправильно.

Програму розглянуто на засіданні приймальної комісії ЛНАУ (протокол № 6 від 22.03.2021 р.)